

Parores, usc y sonns che sa da cuntè de nosta vita

„Cin valades - cin sènc“ - da chësta festa de contlujuen de na ligna de referac söla cultura y storia ladina dla Biblioteca Teßmann a Balsan

La balarina Anastasia Kostner. Ingrid Runggaldier intervistèia la jona produzènta y regista Claudia Gerstl. La „session finala“ cun i musizis. La moderadëssa Rut Bernardi y el scritur mareo Mateo Taibon.

Do cater sères dedicades ai ladins y do deplü referac söl'architètoara, politica dl lingaz, musiga, sport y turism tl ciamp dla Ladina el gnü stüt jö la seria de referac ai 31 de jenü cun na bela festa tla Biblioteca Teßmann a Balsan. Na festa cun musiga, bal, scriturs, artisc che è sö iade fora por döt le monn, mo à impò ciämò sües raisc les valades ladines. Nia mancé ne podò les delicatësses culinaires.

Jënt ladina da dotes les valades s'incunta, y incé jënt taliana y todëscia mostra n gran interés por la cultura ladina, insciö vèigon umes che se senta ite tl bel salf de letöra dla „Teßmann“ cun sü mituns y che se senta ite tl bel salf de letöra dla „Teßmann“ cun sü mituns y

Dialog cun la produzènta y regista dl film „Die Ladiner - das Urvolk der Dolomiten“

La manifestaziun mèt man cun la produzènta dl trailer dl film söi ladins de Claudia Gerstl y Tamara Diepold, döes jones che à realisè n film söl ester ladins y baté ladin, tl cert de n curs d'università. Claudia Gerstl, che è cherscütida sö tla Venosta y che stüdia a Klagenfurt à instësä raisc ladines y so lingaz dla uma é le ladin. Le film é programé cun na dorada de 10-15 menüt, mo dl gnü adöm tan n gróm de aspéc y coses interessantes, che ala fin el garatè n film de 60 menüt de ladinité neta y originala.

La jona de 22 agn spliga tl dialog cun Ingrid Runggaldier tan important che le lingaz ladin é por era y che le film é incé gnü protet a Klagenfurt y a Kernten, olache al à albü n suzès nia aspeté.

Cuntè cun le bal

Do n pice renfrëshc arjigné dales Patrones da San Martin (Val Badia) el spo Anastasia Kostner, balarina y maestra de bal espressif, che nes presentèia so ester ladina. Ara vèiga la possibilitè da portè a espresciun cun le bal ci che ne vègn nia plü espresciön cun le lingaz. L'ert é por era la manira da comuniche denter les cultures. Ara se möi y manifestèia so dialog cun l'audio

de na intervista fata a na mèda gherdèna söi tèmps da zacan, cun la musiga dl grup Noluntà y ala fin motivèiera le publich a balè impara la çiantia „Bun sciöche al 6° dles Ganes.

Na usc dal lapann se mosciöda cun la usc ladina

Na esibiziun che à lascè le publich te n'atmosfera unica é zènda dübe stè l'intrategimènt musical de Jean Daniel Granruaz ala chitara y Karin Nakagawa ala zitra iapaneja, le koto. La combinaziun de musiga pop cun musiga etnica à fat gnü la pel de iarina a plü spetadus; dantadöt l'interpretaziun dl Inn Ladin (Bel

l'interpretaziun dl Inn Ladin (Bel l'interpretaziun dl Inn Ladin (Bel lingaz dla uma cara) é jüda dër a cör. Jean Daniel y Karin se consè da dui agn y tl ultim ann à elaborè deboriada musiga dl raion cultural alpin. Ai lascia aldi n iodler, dër particular, cun elemènt tradiziunai y incé moderns. Al é incé gnü lascè l'èrch a d'atres cultures, por ejèmpl ala cultura iapaneja, olache Karin nes porta, sonan y çiantan na chanson de süa patria. Ara ti ó n gran bun a süa patria, ara nes spliga che tratan che ara sona vèighera le cil de süa patria, mo ne po nia ji derevers tl lapann. Ara nes recorda dl gragn problems che al é sol monn, chi che vègn gonot scütà ia. Ara nes deida recorde che al é tröpa jënt che patès y che i ne dèssun nia s'l desmentè. Incé sce an ne capès nia le test iapaneje, porta dant Karin süa musiga cun tan de sentiment che an ne adora nia parores da capl ci che ara ó d'i: musiga che vègn dal cör y che va al cör.

Acompagné dal sonn fin dla zitra y dla chitara à le publich la possibilitè da çiarcé la buna panicia (jopa dorde) y les tutres arjignades dales Patrones da San Martin. La musiga da varèia dal lingaz ladin al ingleje, da musiga tradiziunala a musiga contemporanea. Cun la çiantia „Perde“ stlüj jö Jean Daniel süa esibiziun musicala y la manifestaziun va inant cun n toch de prosa sperimentala de Simon Perathoner (te döes verjuens) y la letöra teatrala de Vigile Iori (danter l'ater l discurs dl gran ladin).

La moderaziun é de Rut Bernardi, romanista, publizista, scrituria y traduturia tl ladin y dal ladin. Rut sotrisèia che ai scriturs ladins à n gran coraje y che ai se manifestèia nia ma tl ladin, mo incé tl lingaz

sciöche talian, todësch y ingleje.

Max y Emanuel, musiga söi iade

Do n'ora de leteratöra, portada dant dai scriturs instësc, el indò i musizisè ladins che çiafa lerch. En chësc iade Max Castlunger che sona de vigni sort de percusiuns y fables da plü çiantuns dal monn, che al colezionèia y mèt incé en mostra. Deboriada cun so jorman, Emanuel Valentin, che sona incé stromènc a percusiun desarfènc, nes lasci aldi le bel sonn dl hang, n stromènt inventé tla Svizra. Max i cunta al publich che al é stè so pere che à descèdè te el la ligreza da sonè y

descèdè te el la ligreza da sonè y man man al podü fa fora de so hobby so laür. Al porta incé dant n toch cun le clarinet che al à imparé da sonè laota, mo chësc iade n'èl nia n clarinet sciöche an le consè, ara se trata de n stromènt plü pice, n tlarinet „da iade“ sciöche Max spliga. L'armonia d'enter i dui jormagn é sota y an vèiga che ai sona gonot deboriada, al basta na odlada y ai se capès. Le ritm che ai à tl sanchi i trasmè incé al publich la buna löna, al plü joyn y ai plü vedli, düc se god le bel sonn dles percusiuns.

Scriturs marei y poesies mareores

Do l'esibiziun de Max y Emanuel va la manifestaziun inant cun leteratöra da pert de Iaco Rigo y Teresa Palfrader. Teresa Palfrader da Curt, uma de 5 mituns, maestra, paura y scrituria à publiché tl 2012 n liber dal titöl „Puntins y Parores“. Cün „Termo“, „Epilogh“, „Çi vita“, „Stères“, „Mené jö çern“ se l'ascera aldi deplü de sies poesies. Vigni poesia lera dant n iade por ladin y spo en variaziun, n iade por todësch y n iade por talian, por che le publich talian y todësch capèses ci che ara cunta.

Iaco Rigo vègn descrit da Rut Bernardi sciöche n laurant dla cultura ladina. Süa cariera tl ciamp dl ladins va dai çiantauturs ala presidenza dl'EPL çina che tl 2000 el gnü diretor de La Usc di Ladins. Cün so „Le jüch dal soravire“ formé da püces silabes (i, ö, n, ü) al fat parüda y à mostrè tan dublius che al é canche ara se trata da söghè cun parores. Le toch „Die große Frage“ che el à portè dant por

chësc excursus „Vibrare Jazzduo“ lascia ala fin vibrè deboriada le vibratönn y la chitara. Georg Malfertheimer y Ivan Miglioranza se lascia ispiré dai gragn dl jazz austriach Herby Pepl y Wener Pirchner y arjünj insciö n so stil personal. Sciöche contlujuen dl bel dé el düté i artisc musizis che sona deboriada; y te na „Jamsession“ improvvisèi y feij garatè de beles melodies tratan che le publich se lascia vizié çiamò n iade dales delicatësses culinaires condütes da San Martin ite. (jasmin.ferdigg)

Manifestaziuns a Bulsan

Curs da depeje cun colours a ega

La Comunanza Ladina a Bulsan met de ji ince chest ann n curs da depeje tla tecnica di acuarie cun l'artista Markus Schenk.

L'curs gnirà tegnù per 4 iadesc, dagnora de mertesc dales 18:00 ales 20:00, ai 3, 10, 17 y 24 de merz 2015 tla senta nueva dla Comunanza Ladina, tla „Ciasa dai Ladins“, streda Neustift-Novacella 1/A.

Chi che à l'plajei da tò pert se tol para cherta da acuarie, lapis, colours, piniei/pinel y peza da neté. L'cost é per i sozi de 50,00 € y por i nia sozi de 60,00€. Per se scri ite y pié dö informaziuns: tel. Patrizia Erlacher 366 80 10 690.

Go Gana Go

Ai 5 de merz 2015 da les 17:00 saral tl Hotel Laurin a Bulsan la presentaziun dla „gana“ te si vestimènt nuef.

La revista feminila Gana vègniva fora enfin dant doi agn cun La Usc di Ladins, enfin che chest projet tant volü y liet (nia mé da les eles ladines) à messü zede per mançianza de finanziemènt public. Sen va inant na pert dl grup de laura da laota, cun la partezepaziun de Lucia Gross - diretoura responsabla, y Ingrid Runggaldier Olimpia Rasom sciöche redadours, ma cun n portal internet. Sun la „testata“ online vègnel su la scritta goGANAGO, che impermet sgors y dinamica. Les editoures y redaroures dl magazin online Gana s'à tout dant da volèi ester n spiedi de vita y jent dles Alpes, davertes a les cultures y ai lingaz di autri. Lapró saral ence ladin, sciöche lingaz de comunicaziun interladina, ma nia mé: ence sciöche stromènt de dialog cun les autres families de lingaz retoroman y ence todësch, talian, ingleis y ence rus...

La revista „Gana“ va inant, sun la plataforma de internet, a la mision: www.ganamagazine.it